

เทศน์เช้า วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาใครเตือนเราแล้วสะท้อนใจนี้ มันจะทำให้ชีวิตเราเปลี่ยนแปลง.. เวลาฟังเทศน์ เห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นสังขาร ! ถ้าเป็นสังขารมันสะท้อนหัวใจเราใหม่ ถ้ามันสะท้อนหัวใจเรานะ คุณติเวลาสังขารทางโลกนี้ แม้แต่ฝูงสัตว์มันยังต้องมีผู้นำฝูง ถ้าหัวหน้าฝูงมันฉลาดนะ ฝูงสัตว์นั้นมันจะรอดปลอดภัย ถ้าหัวหน้าฝูงมันไม่ฉลาด ฝูงสัตว์นั้นอยู่ลำบากมาก

นี่ก็เหมือนกัน ผู้นำที่ดี เห็นใหม่ นี่คำว่าผู้นำที่ดี นี่เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ สร้างบุญญาธิการมามหาศาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์นี่ร้องไห้ นะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว.. ดวงตาของโลกดับแล้ว..”

ความรู้สึทของพระโศดาบันนะ ! พระโศดาบันนี่เอาหัวใจของเราพ้นจากทุกข์ได้ ส่วนหนึ่งแล้ว มีหลักมีเกณฑ์แล้ว เข้ากระแสแล้ว มีที่ไปแล้ว มีจุดยืนแล้ว ยังบอกว่า “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ฉะนั้นผู้นำของเราเนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาเป็นครูเอกของโลก

เราเป็นชาวพุทธใช้ใหม่.. ถ้าเราพูดถึงชาวพุทธ เวลาเราพูดถึงศาสนาเรา เราก็ยกย่องครูบาอาจารย์ของเรา ยกย่องศาสดาของเรา ในลัทธิศาสนาอื่นๆ เขาก็ยกย่องศาสดาของเขา แล้วเขาคูถูกศาสดาของทุกๆ ไป นี่พูดถึงคนที่ใจหาย..

แต่ใจที่เขาละเอียด ใจที่เขาเป็นธรรมเขาจะบอกว่า “ผู้นำที่ดี เขาจะพาศาสนิกชนในศาสนานั้นไปสู่ความสุข !” พยายามทำให้เป็นความสุข แต่ความสุขได้มากน้อยขนาดไหนอยู่ที่ผู้นำที่ดีใจ ถ้าผู้นำที่ดีทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

นี่พูดถึงศาสนสัมพันธ์ ! ความสัมพันธ์ของโลก.. เราอยู่กับโลกเขา เราต้องมีความสัมพันธ์ เราเอาความเป็นอยู่กัน เห็นใหม่ ความแตกต่าง.. ความเห็นแตกต่างที่เราอยู่ร่วมกันได้ นี่พูดถึงโลกนะ !

แต่ถ้าพูดถึงธรรมล่ะ.. ถ้าพูดถึงธรรมนี่เราจะเอาตัวเรารอดใหม่ ถ้าเราเอาตัวเรารอดมันต้องมีพาหะ มีสังฆธรรมที่จะพาจิตใจเราไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ ! ถ้าเราไม่มีจิตใจที่พาเราไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ เห็นใหม่ เราเองเราก็เสียผลประโยชน์ของเรา

เรื่องของโลก.. เรื่องของสังคม.. เรื่องของหมู่สัตว์.. นั้นเป็นอันหนึ่ง แต่เรื่องความจริง สังฆธรรมของเรานั้นเป็นอีกอันหนึ่งนะ ! ถ้าสังฆธรรมของเราเป็นอีกอันหนึ่งนะ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะชี้ว่า จะมีสิ่งใดๆ ต่างๆ จะพาเราไปสู่ที่สุดแห่งทุกข์ได้ !

เทวทัตนะ..หรือว่าพระกัสสปะนี่อายุเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดนะ บวชมาพร้อมๆ กัน แล้วเป็นญาติกันโดยสายเลือดด้วย แต่เวลาความรู้สึก ความนึกคิดนะ เทวทัตนี้ได้สมาบัติด้วย จะแปลงกายเป็นอะไรต่างๆ ได้หมดเลย แต่ทำไมจิตใจของเขาคิดอย่างนั้นล่ะ

จิตใจของเขา เห็นใหม่ เวลาเขาบอกว่าในเมื่อนางวิสาขา.. นี้นางวิสาขาเป็นมหาอุบาสิกาผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลามาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาไหว้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมีน้ำปานะ หรือมีสิ่งต่างๆ อะไรคิดไม่คิดมีอมาก็เอามาถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เอามาฝากพระอานนท์ ฝากองค์นั้นฝากองค์นี้ด้วยไง แล้วพระเทวทัต.. พระเทวทัตก็เป็นลูกผู้น้อง ก็ว่า “ทำไมไม่คิดถึงเรา.. ไม่คิดถึงเรา”

นี่จิตใจไง ! คนที่เขาทำบุญกุศล ก็อยู่ที่จิตใจของเขา เขาจะเคารพบูชาใคร เขาจะเอามาฝากใคร แต่ตัวเองนี้ได้ก็ได้อะไร แต่ด้วยความคิดมักมากใจ “ทำไมมองข้ามหัวเราไป .. ทำไมมองข้ามหัวเราไป” เราจะต้อง ! เราจะต้องหาผู้อุปัฏฐาก หาผู้ที่เป็นสัทธวิหาริก หาผู้ที่เป็นลูกศิษย์ลูกหา ก็มองไปที่อชาตศัตรู

พอมองไปที่อชาตศัตรู.. นี่มันน่าสงสารนะ อชาตศัตรูเป็นวัยรุ่น เป็นผู้ที่อ่อนต่อโลก แล้วคำว่าอ่อนต่อโลก เห็นใหม่ นี่เทวทัตไปครอบงำ เรามองสิ.. มองว่าไปครอบงำ

แล้วบอกอชาตศัตรูให้แย้งราชสมบัติ อชาตศัตรูบอกว่า “เป็นพ่อเป็นลูกกัน.. พ่อก็ให้ลูก อยู่แล้ว ทำไมต้องไปทำอย่างนั้น พ่อก็ต้องให้ลูกอยู่แล้วใช่ไหม พอถึงเวลาพ่อก็ให้เอง มรดกนี้พ่อก็ให้เอง”

“แล้วถ้าเกิดว่าเอ็งตายก่อนพ่อละ !” นี๋ยุเข้าไปนะ ถ้าเอ็งตายก่อนพ่อก็ไม่ได้ เห็น ไหม สิ่งต่างๆ นี่ทำให้มีการกระทำ มีการปฏิบัติขึ้นมา นี่พูดถึงถ้าผู้นำที่ไม่ดี.. ถ้าผู้นำที่ไม่ ดี เวลาทำอย่างนั้นไป แล้วพวกเรานี้ด้วยรุ่นลึ ดูเด็กลึ เห็นไหม ประสบการณ์เขาไม่มี พูด สิ่งใดแล้วก็เชื่อของเขาไป ด้วยความเชื่อของเขา แต่ถ้าอำนาจวาสนาของเราจะ เราจะ แบ่งแยก

กาลามสูตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ บอกว่าไม่ให้เชื่อ ! ไม่ให้เชื่อ ! ไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ต้องพิสูจน์ตรวจสอบ.. พิสูจน์ตรวจสอบ.. แต่พวกเรานี้มันไม่ พิสูจน์ตรวจสอบ เราเชื่อของเราไปก่อนเพราะสิ่งนี้เราคาดการณ์ไม่ได้ เราคาดหมาย ไม่ได้ไง ธรรมมันลึกซึ้ง สิ่งต่างๆ มันลึกซึ้ง ยิ่งไสยศาสตร์ เห็นไหม ระหว่างไสยศาสตร์ กับพุทธศาสตร์แยกกันอย่างไร

เวลาไสยศาสตร์นะ มิฉฉา.. เวลาทำความสงบของใจนี้เวลาเป็นมิฉฉา นั้นเป็นไสย ศาสตร์ ! ถ้าเป็นสัมมาละ.. สัมมานะมันมีที่พึ่งของมัน มันมีหลักเกณฑ์ของมัน ดูสัมมาสิ ดูคนคิดบวกสิ คนคิดดีสิ คนคิดดีนะเวลาเราอยู่ในสังคมโลก เห็นไหม คนคิดอย่างนี้ได้ อย่างไม่ไร เวลาความคิดของเขานี้ความคิดเบียดเบียนตัวเองนะ

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะ “ถ้าใครโกรธเรา ใครทำร้าย เราแล้วเราทำตอบ นี่เราโง่กว่าเขา” เวลาคนโกรธเรา เวลาคนคิดร้ายกับเรา คนทำร้ายเรานี้ เขาขาดสติ เขามีแต่ความโกรธมันก็ทำเรา ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม เหมือนเรานี้คูกีฬา ลี เวลากีฬาผู้ที่คุมเกมได้ก็จะเป็นผู้ที่ชนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาทำร้ายเรา ถ้าเราโกรธตอบนี่เราโง่กว่าเขา ถ้าจิตใจมันมี หลักมีเกณฑ์ มันจะมีจุดยืนของมัน มันจะเข้าใจสิ่งนี้ได้.. แต่ความรู้สึก ความอดทนของ คนมันมีมากน้อยแค่ไหนล่ะ เห็นไหม เวลาเราโดนเสียดสี โดนแรงกระทบบ่อยๆ เข้า เรา จะโกรธตอบไหม ถ้าเราโกรธตอบ นี่เพราะเรากุ้มเกมไม่ได้ เราโกรธตอบไป สาคน้ำเข้า ใต้กัน มันก็กระทบทั้ง ๒ ฝ่ายนั่นล่ะ

ถ้าจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ นี่กาลามสูตร... เราจะมีโอกาสตรวจสอบ มีความคิดของเรา มีการแก้ไขของเรา ถ้ามีการแก้ไขของเรา เห็นใหม่ เราจะมีจุดยืนของเรา จิตใจเรา เข้มแข็งของเรา

อันนี้มันอยู่ที่เวรกรรมนะ ! เวรกรรม เห็นใหม่ เราเกิดร่วม ! เกิดร่วมกับคนที่ดี นี้เวลามงคล ๓๘ ประการ.. เกิดในประเทศอันสมควร ! เกิดมาในประเทศอันสมควร.. เกิดมาในสังคมที่ดี.. เกิดมาในหมู่คณะที่ดี.. เกิดมาในญาติโกโหติกา.. เกิดมาบ้านข้างเรือนเคียงเป็นคนดี เราเกิดมาบ้านข้างเรือนเคียงเป็นคนดีนี้เราหาได้ง่ายไหม สิ่งนี้เป็นบุญกุศลนะ ! เป็นบุญกุศลเราทำร่วมกันมา เป็นสาขุบุญสาขุกรรม เราทำร่วมกันมา เราทำสิ่งต่างๆ มา

ฉะนั้นพอเรามาประสบพบเห็นสิ่งที่เราอยู่ร่วมกันมา สิ่งนี้เราให้อภัยต่อกัน.. เราให้อภัยต่อกันเพราะเขาไม่รู้ตัวของเขา นี่แล้วเวลาเราเป็นผู้นำ เห็นใหม่ อย่างพ่อแม่พยายามจะสั่งสอน พยายามจะดัดแปลงนิสัยของลูกให้เป็นคนที่ดี แต่เด็กมันเชื่อใหม่ละ

นี่อภิชาติบุตร.. ถ้าเด็กมันคิดว่า มันมีอำนาจวาสนากว่า มันสอนพ่อสอนแม่ได้นะ แต่ถ้าเด็กมันเป็นอย่างนั้นไซ้ใหม่ เราก็ต้องแก้ไขของเรา เพราะมันเป็นชาติตระกูลของเรา เราต้องแก้ไขของเรา พยายามสุดความสามารถของเรา แต่ ! แต่ในเมื่อถึงที่สุดแล้วกรรมมันให้ผลอย่างนั้นละ

มันเป็นธาตุใจ ! มันเป็นไปโดยธาตุ เป็นไปโดยความรู้สึกรู้ใจ เป็นไปโดยเจตนา เป็นไปโดยความรู้สึกรู้ใจ.. สิ่งนี้แก้ไขได้นะ ! คำว่าแก้ไขได้หมายความว่า เวลาเราเกิดมาเรามีกิเลสต้นหาคความทะยานอยาก เห็นใหม่ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราสิ้นกิเลสได้ เราจัดการของเราได้

แต่เวลาคนที่กรรมมันหนัก กรรมต่างๆ นี่มันก็เป็นสภาวะ.. “บัว ๔ เหล่า” บัว ๔ เหล่า เห็นใหม่ บัวใต้น้ำ บัวปรึมน้ำ บัวพื้นน้ำ.. นี่บัว ๔ เหล่า อย่างไรก็ตามก็เป็นอาหารของสัตว์อาหารของเต่า

สิ่งต่างๆ นี้ ความรู้สึก ความนึกคิดต่างๆ ก็เป็นทาสของกิเลสนะ อาหารของใคร.. อาหารของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก.. กิเลสในหัวใจนี้มันทำลายจิตใจดวงนั้น ! ทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ผลบุญผลกรรมมันตกกับใจดวงนั้น

ใจดวงนั้น เห็นไหม ใจเป็นภวาสวะ เป็นภพ เป็นที่อยู่ของกิเลสตัดหาความทะยานอยาก กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันพาให้ทำ พอทำแล้วกิเลสมันก็ไปแล้ว ผลก็ตกอยู่กับหัวใจดวงนั้นไง เวรกรรมมันจับอยู่ที่ใจดวงนั้น เห็นไหม ใจดวงนั้นมันจับแล้วจับเล่า นี่มันถึงปิดหูปิดตา

มันปิดหูปิดตาว่าเวลาคิดนี้ เราคิดว่าเราเป็นคนที่ดีดี เราทำสิ่งที่ดี เราทำสิ่งใดแล้วไม่มีใครจะรู้ทันกับเราได้ เพราะมันเป็นความรู้สึก เป็นความนึกคิด แต่เรื่องของใจนะ.. อย่างเช่นกระดาษนี้ใครเขียนอักษรลงไป เขียนหนังสือลงไป มันก็จะเห็นเป็นตัวอักษรใช่ไหม

เวลาความคิด... นี่จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ! มันคิดเศร้าหมอง คิดข้ายจนกระดาษของเราเป็นกระดาษที่มันสกปรกไปหมดเลย แต่เขียนลงไปอย่างไรมันก็เห็นนะ

“ความคิดเกิดจากจิต” เห็นไหม คนที่รู้วาระจิตเขารู้ได้อย่างนี้ ! เขารู้ได้ ความคิดเรานี่เขารู้ได้.. แต่เราคิดว่าไม่มีใครรู้ความคิดเรา คิดว่ามันเป็นความลับใจ ถ้ามันเป็นความลับ มันไม่มีใครสามารถรู้ได้นะ คนจะชำระจะทำให้มันสะอาดได้อย่างไร

ในหัวใจเรานี่ เราชำระกิเลสได้อย่างไร.. มันทำได้ ! มันทำของมันได้ ! ถ้ามันทำของมันได้ มันถึงชำระให้จิตนี้สะอาดได้ พอจิตนี้สะอาดนะ “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส” ส่องใสคือมันสะอาดบริสุทธิ์ใช่ไหม สะอาดบริสุทธิ์แต่มันยังมีใช่ไหม กระดาษยังมีใช่ไหม ถึงที่สุดแล้วนี่มันจะย้อนกลับมาทำลายกระดาษแผ่นนั้น ก็ต้องทำลาย

ภวาสวะ.. ตัวภพ.. ตัวจิตต้องทำลายหมด ถ้ามันทำลายหมดแล้วมันถึงจะพ้นจากกิเลสได้ คือไม่มีสิ่งใดรองรับใจ ถ้ายังมีกระดาษอยู่ ยังมีภพอยู่ ยังมีสถานที่อยู่ นี่มารมันตามได้ มารมันหัวเราะเยาะเลย เหมือนไก่ป่า เห็นไหม เวลามันหลบคน มันเอาหัวซุกเข้าไปในใบไม้ มันคิดว่าใครไม่เห็นมันนะ ตัวมันทั้งตัวอยู่นั่นละมันซุกเข้าไปเลย

นี่คือความคิดเราไง เราคิดว่าไม่มีใครรู้ได้ ไม่มีใครเข้าใจหัวใจเราได้... ไม่มีหรอก ! ความลับไม่มีในโลก ความลับไม่มี เพียงแต่ว่าผู้ที่รู้จริงมีหรือเปล่า ถ้าผู้รู้จริงมีสิ่งนี้ะ เห็นไหม อนาคตตั้งสัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญหนหนึ่ง”

เราเกิดมานี้ในกึ่งพุทธกาล.. นี้ ๒,๕๐๐ เห็นไหม ก่อนกึ่งพุทธกาล หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านรื้อคันของท่านมาแล้ว ๒,๕๐๐ มานี้ปลายกึ่งพุทธกาลแล้ว แล้วถ้าเราเกิดมาในสังคมนี เรามองว่าสังคมนั้นทุกข์มันยาก สังคมที่อื่นเขาจะมีความขัดแย้งตลอดไป สังคมของเราที่มีความขัดแย้ง แต่ ! แต่โดยพื้นฐานของพุทธศาสนา.. พุทธศาสนาสอนให้อภัย

“อริยวินัย ! ผู้ใดทำความผิดพลาดแล้วรู้สำนึกตัวได้ ให้ปลงอาบัติ ! ปลงอาบัติ !”
พระต้องปลงอาบัติ นี้อริยวินัย !

บุญชน.. อริยชน.. ผู้ที่เขายังให้อภัยกัน นั้นเป็นเรื่องของโลก เห็นไหม แต่เรื่องของธรรมนีให้อภัย ! ให้อภัย ! สิ่งให้อภัย.. แล้วเวลาเราผิดพลาดไป เราจะให้อภัยตัวเราไหม สิ่งใดเวลาเราทำผิดพลาดแล้วนี้ ผิดแล้วก็ทำซ้ำทำซากให้มันผิดมากเข้าไปอีก ทำไมเราไม่รู้จักให้อภัยตัวเราเองละ

ถ้าสิ่งนั้นมันเป็นความผิด เราก็ต้องแยกแยะว่าสิ่งนั้นไม่ควรทำ ให้ทำแต่สิ่งที่ดี ถ้าทำแต่สิ่งที่ดี “ทำสิ่งที่ดีมันทุกข์ไง.. ทำตามความพอใจแล้วมันสุข มันมีความพอใจ”

ความพอใจอย่างนั้นมันสร้างเวรสร้างกรรม ! จริงๆ แล้วเราก็เศร้าหมอง เวลาเราระรานใคร เราทำใครก็แล้วแต่ แล้วพอเราชนะคะคานเขาแล้วนี้ พอมันถึงที่สุดแล้วเราดีใจไหม จริงๆ แล้วพอคิดแล้วเราเสียใจไหม.. มันเสียใจทั้งนั้นแหละ !

แต่ถ้าเราทำคุณงามความดี.. เห็นไหม คุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมนะ ท่านเผยแผ่ธรรมไม่ต้องหวังผลประโยชน์ตอบแทนกับใครเลย ! ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนกับใครเลย เพราะ ! เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ อิ่มเต็มในหัวใจ จิตใจมีวิมุตติ

สุข ไม่มีอะไรจะเติมใจดวงนั้นให้ได้อีกแล้ว ท่านก็พยายามขวนขวายทำ ทำโดยหวังผลอะไร.. ท่านหวังผลอะไร !

นี่ก็เหมือนกัน เราทำคุณงามความดีนี้ เราทำคุณงามความดีแบบทิ้งแหวงใจ เราไม่หวังผลตอบแทนสิ่งใดจากการทำคุณงามความดีเลย.. ความดีคือความดี ! ทำความดีแล้วก็จบสิ้นที่ความดี ความดีนั้นสะอาดบริสุทธิ์ เห็นไหม

แต่ถ้าเราทำแล้วหวังผลนี้ที่ว่า “ทำบุญแล้วก็ได้บุญ.. ทำบุญแล้วก็ทุกข์ก็ยาก” นี่ทำดีแล้วหวังถูกลอตเตอรี่รางวัลที่ ๑ เขาบอกเลยว่าคำกำไรเกินควร แต่ความจริงไม่ใช่ซะนะ .. แม้แต่ข้าวทัพพีเดียวนะ ถึงที่สุดแล้วนะถึงสิ้นกิเลสได้ เพราะข้าวทัพพีเดียวนี้ เวลาเราจะใส่บาตร เราอธิษฐานใจใหม่ เราคิดใจใหม่ มันสำคัญตรงนี้ ! สำคัญตรงที่จิตมันได้คิด ได้สติ ได้มีความสำนึก ได้ต่างๆ มันกลับตัวกลับใจเป็นคนดีได้ไง

ตรงนี้สำคัญ ! สำคัญที่ว่า ถ้าเราสำนึก เรามีความรู้สึกรู้สึก เรามีความนึกคิด เห็นไหม เราจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเรา เราจะเปลี่ยนความเป็นอยู่ของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเราพยายามทำของเรา.. ทำบุญทิ้งแหวง ! นี่ทำความดีเพื่อความดี ความดีมันจะให้ผลกับเราขึ้นมา ความดีคือเราตัวเอง

เราจะทำบุญกุศลของเราใจใหม่ เราอธิษฐานของเรา เราตั้งใจของเรา อธิษฐานคือเป้าหมาย ทำธุรกิจเขาต้องมีเป้าหมาย ทุกอย่างเขาต้องมีเป้าหมาย ชีวิตเราไม่มีเป้าหมาย เป็นไปได้อย่างไร.. แต่เขาบอกว่าไม่ได้ มันคำกำไรเกินควร เห็นไหม กิเลสเวลาจะทำความดีนี้มันตัดทอนทั้งนั้นเลย.. มันตัดทอน

ได้ ! อธิษฐานได้ ! ตั้งเป้าหมายได้ ! แล้วพยายามทำได้ ! แล้วพยายามทำคุณงามความดีของเรา.. ทำได้ ! ถ้าทำไม่ได้ ไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีครูบาอาจารย์ของเรา มีครูบาอาจารย์ของเรา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วพยายามสร้างบุญกุศลขึ้นมา ถึงเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เรากราบไหว้กันอยู่ ! มันไม่ได้ได้อย่างไร.. ได้ !

ฉะนั้นพอเราได้ขึ้นมาที่นี่เราเข้มแข็งของเรา เราทำของเรา.. โลกนะเขาจะบั่นทอน เขาจะทำแรงเสียดสี เห็นไหม นินทากาล นู้นก็ไม่ได้.. นู้นก็ไม่ได้.. ทำดีแล้วมันไม่เห็นได้ ดีซักอย่างเลย.. แต่ถ้าทำตามเขา เป็นเหยื่อเขา นั้นเป็นความดี เห็นไหม

ฉะนั้นสิ่งใดที่มันเป็นโลกธรรม สิ่งใดที่มันเป็นแรงตลिनินทา เป็นเรื่องของเขา เรามีจุดยืนของเรา เราทำความดีของเรา คนทำความดีในสังคมเขาว่าโง่งนะ 'ไม่รู้จักเอา เปรียบเขา... โง่!

ฉลาดกับกิเลสของเรา ฉลาดกับความมูมานะ ทิฐิมานะของเรา เราฉลาดที่นี้ จะโง่ กับสังคมอันนั้นให้เขาว่าไป แต่ถ้าเราจะฉลาดอย่างนั้น ฉลาดไปลุยน้ำลุยไฟกับเขา เราไม่ไปฉลาดกับเขาหรอก ปล่อยเขา เขาฉลาดให้เขาฉลาดไป เอาตัวเรารอดได้

ถ้ามีจุดยืนอย่างนี้ เห็นไหม เราจะอยู่ของเราได้ แต่เพราะเราไม่มีจุดยืนไง ตาม กระแสหมดเลย เขาว่าดีก็ไปกับเขา เขาว่าชั่วก็ชั่วตามเขา แต่ดีหรือชั่วนี้ยังไม่รู้ว่าจริงเลย แต่ถ้าเราทำของเรานะ ดีหรือชั่วเราสู้ของเรา เรามีครูบาอาจารย์ตรวจสอบได้ สืบใจ.. ดีใน สิบ ๕ สิบ ๑๐ สิบ ๘ สิบ ๒๒๗ เรามีศีลธรรมนี้เป็นเครื่องตรวจวัด อันนี้เป็นธรรมนะ !

นี่มาทำบุญกุศล แล้วฟังธรรม ! ฟังธรรมคือเตือนสติเรา ฟังธรรมคือให้สติเรา นี้ให้มันสำนึก ให้มันสำนึกว่าคุณงามความดีของเราอยู่ในหัวอกของเรา ! เราสุขทุกข์อยู่ในหัวใจของเรา !

เราทำความดีเพื่อเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม นั่งสมาธิ ภาวนาก็เพื่อท่าน ! เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา นี้ทุกข์ยากขนาดไหนก็เพื่อความดีของเรา เพื่อให้จิตสงบ เพื่อให้มีปัญญา เพื่อพ้นจากทุกข์ ! เอวัง